

[Carl Petersen.]

Det landøkonomiske Driftsbureau, som man ikke bliver stort klogere af at kigge paa.

Til Gengæld opereres der i Pressen med en Række forskellige Tal af yderst forskellige Værdi, og det skal ikke nægtes, at man paa Forhaand er lidt skeptisk over for de Tal, som nogle af Landbrugets ledende Mænd med Mellemrum fremkommer med. Jeg erindrer i denne Forbindelse blot om Johs. Petersen Dalums kendte Gris med Hundredkrønesedlen i Halen.

I Argumentationen for de forhøjede Afregningspriser er der blevet opereret med en saakaldt Produktionspris for Smør paa 5 Kr. 25 Øre—5 Kr. 50 Øre pr. kg. Denne Pris er udregnet paa Grundlag af Det landøkonomiske Driftsbureaus saakaldte Sektionsregnskaber, men lad mig her fastslaa, at saadanne Beregninger over, hvorvidt en enkelt Gren af Landbrugsproduktionen er rentabel eller ej, altid i højeste Grad maa blive usikker paa Grund af den komplicerede Forbindelse, der bestaar mellem de forskellige Dele af Landbrugets Produktion, ja, i Realiteten har saadanne Beregninger utvivlsomt kun Interesse, naar man som Led i en driftsøkonomisk Analyse skal sammenligne Forholdene inden for samme Produktionsgren i forskellige Aar, hvorimod den absolutte Produktionspris, der kan udregnes paa Grundlag af dette Materiale, efter min Opfattelse er ret værdiløs. Til Belysning heraf kan jeg nævne det karakteristiske, at Produktionsprisen for Roer f. Eks., der indgaar som en meget vigtig Post i Beregningen af Smørprisen, gennem en længere Aarrække har været større end Roernes Udnyttelsespris — det vil altsaa sige, at det skulde være en Underskudsforretning —, samtidig med at Roedyrkingen stadig er blevet udvidet efter stærke Opfordringer af vore Landbrugskonsulenter.

Et andet Maal for Landbrugsproduktionens Rentabilitet er Forrentningsprocenten. Ogsaa denne ser jeg imidlertid paa med meget stor Skepsis, og her tror jeg, at jeg blandt andet er i meget nøje Overensstemmelse med Professor K. Skovgaard, der for et Par Aar siden i „Tidsskrift for Landøkonomi“ fremsatte en Række kritiske Betragtninger over selve Grundlaget for Forrentningsprocentens Udregning.

Ved Udregningen af Forrentningsprocenten sker der som bekendt det interessante, at Driftslederlønnen — denne mystiske Post — og Vederlaget for Familiens Arbejde beregnes som Driftsomkostninger, saaledes at en kraftig Stigning f. Eks. i Vederlaget for Familiens Arbejde kan føre til, at For-

rentningsprocenten falder stærkt, samtidig med at den samlede Indkomst, som tilfalder Brugerens, kan være konstant og endog kan være stigende. Ja, man kan vel i det hele taget ikke over en længere Periode, vil jeg mene, holde en Forrentningsprocent, der er højere end det almindelige Rentniveau, uanset hvor gode Konjunkturer Landbruget har. Da de gode Produktpriser, som bevirker de gode Konjunkturer, vil skabe højere Priser paa Produktionsmidlet, altsaa i dette Tilfælde Landejendommene, og da Ejendomsskyldansættelsen skal foregaa paa Grundlag af Handelsprisen, ligesom de øvrige Effekter, der sammen med Ejendomsskylden danner Landbrugskapitalen, selvfølgelig maa ansættes til en Værdi, der har en vis Forbindelse med Handelsprisen, vil de bogførte Værdier, som danner den Landbrugskapital, der sammen med Nettoudbyttet skaber Forrentningsprocenten, altid tvinge Forrentningsprocenten ned, selv om Nettoudbyttet er det samme.

Ja, jeg har ønsket at gøre disse Bemærkninger om denne Forrentningsprocent, fordi jeg tror, at de fleste Mennesker her i Landet forbinder noget helt andet med Forrentningsprocenten end det, den i Virkeligheden er Udtryk for. Skal man derfor sagligt, nøgternt diskutere, hvorledes Landbrugets Indkomstforhold faktisk er, maa man bort fra de traditionelle Produktionspriser og Forrentningsprocenten og i Stedet for se paa den Indkomst, som de enkelte Landmænd virkelig har at leve af.

Jeg har forsøgt at gøre mig et Begreb om, hvorledes Landmændenes Indkomster vil komme til at ligge dels efter Regeringens Forslag og dels ud fra en Producentpris paa 4 Kr. 50 Øre for Smørret og 2 Kr. 60 Øre for Flæsket pr. kg. Disse to Priser vil, saa vidt jeg kan skønne, ligge helt i Underkanten af de Priser, som kan opnaas paa Grundlag af de kommende Eksportpriser — men af Forsigtighed benytter jeg disse Tal —, altsaa, hvis man ikke giver Tilskud til Eksporten, men udelukkende til Hjemmemarkedsprisen.

I Forhold til de nugældende statsgaranterede Afregningspriser betyder Smørprisen paa 4 Kr. 50 Øre en Stigning paa 50 Øre, medens Flæskeprisen paa de 2 Kr. 60 Øre praktisk talt er den samme, idet den nugældende er 2 Kr. 59 Øre.

Naturligvis maa saadanne Beregninger indeholde talrige Usikkerhedsmomenter, f. Eks. er det jo afgørende, hvor stor Import vi faar af Foderkager og til hvilke Priser. Der er her gaaet ud fra en samlet Anvendelse af 200 Mill. kg Foderkager i Perioden